

„Nem segít semmilyen tapasztalás”

Túl késő van az egyházi reformokhoz
Interjú *Martin Werlen* volt bencés apáttal

Martin atya, mihez van túl késő?

Ha az egyházban itt-ott megváltoztatunk valami kicsiséget, akkor ez lehet ugyan jel, de túl későn jön. A jó szándékú tett még kínosan is hathat. Például XVI. Benedek óta havonta egyszer nők szerkesztik a hivatalos vatikáni újság, az *Osservatore Romano* adott számát. Ez szép jel, de a nőkérdésben, ahogyan másban sem, nem segít egy ilyen tapasztalás. Túl késő van. Ezt be kell látnunk és el kell ismernünk. Csak így nyílik meg újból a tér arra, hogy megkérdezzük: Mit jelent ez? Mit akar mondani nekünk Isten ebben a helyzetben? Meggyőződésem, hogy a megoldás nem azokban javaslatokban rejlik, amelyekért hosszasan küzdöttünk, hanem egészen új megközelítéseket kapunk ajándékba, ha nyitottak vagyunk és odafigyelünk. Ezeket a megközelítéseket nem akkor találjuk meg, ha görcsösen harcolunk egyik vagy másik megoldási javaslatért mint az egyház válságából kivezető úttá.

De hát a keresztények számára sosem lenne szabad későnek lennie. Vagy Ön másképp látja?

Rájöttem, hogy a Szentírás tele van olyan helyzetekkel, amelyekben tulajdonképpen túl késő van. Az a kísértésünk, hogy ne vegyük észre ezeket a helyzeteket.

Mely bibliai helyekre gondol?

Például a Nagypéntekre. Rendszerint túllépünk rajta, amikor azt mondjuk, igen-igen, de aztán jön még a fel-támadás. Ha így teszünk, akkor nem vesszük komolyan Jézus tanítványainak helyzetét. Számukra Jézus nagypénteki meggyilkolásával végérvényesen befejeződött, ami a Jézushoz csatlakozásukkal elkezdődött. Ezt világosan mutatja az emmauszi tanítványok története. Jézusba vetették reményüket, és most bűnözőként végezték ki ezt a Jézust. Most már túl késő van! – Mi nem azt a reményt hirdetjük, hogy minden ismét olyan lesz, mint volt, hanem azt a reményt, amely mindent kibír, még a halált is. De ehhez előbb komolyan kell venni a halált. Az egyházra alkalmazva ezt: hagynunk kell, hogy bizonyos hagyományok kihajlanak.

Melyekre gondol?

Minden olyan alkalommal, amikor valaki azt mondja, hogy a változtatás nem az egyház kompetenciája, fölvetődik bennem, hogy különbséget kell tenni hagyomány és hagyomány között. Kellemetlen érzésünk a hittartalommal, a hagyománnyal kapcsolatos-e, avagy az idők folyamán kialakult, emberek által csinált hagyományokkal, amelyek változékonyak az idők folyamán? Bátornak kell lennünk, hogy ez utóbbiakat elengedjük. Ha a 2019-es Amazonas-szinódus megszüntetné a kötelező papi nőtlenséget, és a papi hivatalhoz engedne házas férfiakat („viri probati”), akkor ez nagy hatású lépés lenne. Példakép jellege lenne az egész egyház számára. Emellett annál is nagyobb hatással lenne rám, hogy ez a példakép olyan övezetből jöjjön, amelyet mi inkább peremvidékként érzékelünk.

Hogyan találhat rá az egyház olyan nyelvezetre, amely ismét hidat épít az emberekhez?

Én kereső kezdő vagyok. Számomra az a legnagyobb ajándék, hogy nem tanultam meg autót vezetni. Így aztán mindig vonattal vagy autóstoppal vagyok úton, és véletlenszerűen kerülök kapcsolatba emberekkel. Csofátalatos, milyen gyorsan kerülnek szóba a hittel kapcsolatos kérdések, de nem teológiai nyelvezettel, hanem egyszerűen olyan dolgokról beszélgetve, amelyek a beszélgetőtársamat foglalkoztatják. Ezekben a beszélgetésekben és a találkozásokban konkrétan megtapasztalható az istenkeresés. Például ama éjszakai koldusok esetében, akik meghívtak, hogy üljek közéjük, és beszélgessek velük. Az ilyen találkozásokban hirtelen észreveszem, hogy Isten jelen van.

Hogyan van jelen Isten?

Talán az a legnagyobb probléma, hogy elő akarjuk írni Istennek, hogyan legyen jelen. Egy példa: Néhány héttel ezelőtt egy 23 éves, hajléktalan, teljesen elhanyagolt, súlyosan drogfüggő férfi csöngetett kolostorunk kapuján. Aztán néhány napig kísérője voltam, amíg meg nem kezdte két éves börtönbüntetését. Még sosem tanultam ilyen rövid idő alatt olyan sokat az életről, mint ettől a fiatalembertől, aki a polifoamjával meg a hátizsákjával, s abban néhány aprósággal úton volt. Bencésként, aki megpróbál szegénységben és egyszerűségben élni, azt kell mondanom: Krisztus az, aki ebben a fiatalemberben találkozik velünk, és oly sok mindenre tanít minket. Elmehetünk mellette, zárva tarthatjuk az ajtókat, és szitkozódhatunk amiatt, hogy milyen istentelen világban élünk. Mi vagyunk azok, akik nem engedjük be az életünkbe Krisztust. Erre tanított engem ez a fiatalember, aki most megkezdte börtönbüntetését.

Mi az Ön személyes reménye a jövő egyházát illetően?

Jótekonynak és érdekfeszítőnek tartom, hogy a pápa sem tudja, miben áll konkrétan ez a remény. Együtt kell járnunk az úton, ahogyan ezt ő oly érthetően és találóan bemutatta *Evangelii gaudium* kezdetű tanító iratában. Ferenc pápa kinyitotta az ajtókat, de sok püspök állva marad, noha a közös keresés színódusi egyházának távlatai nyílnak meg. Ez aggaszt engem. A pápa tudja, hogy Isten minden emberben megnyilatkozhat – mindenki, nem csupán a megkereszteltekben. Ez az újrakezdés reménytelen nyelvezete, amely nyitott az emberek iránt.

Wolf Südbeck-Baur

Forrás: Publik-Forum, 2018/6

Az 1962-ben született Martin Werlen 2001 és 2013 között volt a svájci Einsiedeln bencés kolostorának apátja. Az apátságot 835-ben alapították, 1526-ban átmenetileg kihalt, de viszonylag hamar ismét a svájci katolikusok spirituális központjává vált.